

УДК 657.6.(075.8)

ПРОБЛЕМА НЕРІВНОСТІ МІЖ АВТОМОБІЛЬНИМИ ПАСАЖИРСЬКИМИ ПЕРЕВІЗНИКАМИ У ПОДАТКОВОМУ НАВАНТАЖЕННІ ТА ПРОПОЗИЦІЯ ЩОДО ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Волкова Ю.О.

Розглянуто відмінності в оподаткуванні на ринку пасажирських перевезень суб'єктів господарювання різних форм власності. Розроблено пропозиції по впровадженню єдиної системи оподаткування для перевізників усіх форм власності.

Ключові слова: перевезення, система оподаткування, спрощена система оподаткування, ліцензія, ставки оподаткування, книга обліку доходів та витрат.

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день на ринку пасажирських перевезень працюють суб'єкти господарювання різних форм власності та на різних системах оподаткування, що ставить їх в не рівні умови щодо сплати податків при отриманні однакового валового доходу. Працюючи паралельно на однакових маршрутах, перевізники, які використовують різні системи оподаткування (загальна система оподаткування, єдиний податок, фіксований податок), мають різне податкове навантаження. На сьогоднішній день ставка єдиного податку з підприємця становить до 200 грн. на місяць, а ставка фіксованого податку складає 6% для платників ПДВ та 10% для не платників ПДВ від валового доходу.

Для прикладу перевізник, який працює на єдиному податку, при отриманні валового доходу за один місяць в сумі 40 000 грн., сплачує податок у розмірі до 200 грн., а інший, який оподатковується за системою фіксованого податку (без ПДВ), який становить 10%, сплачує 4 000 грн., ось чому і виникла актуальність даного питання.[3]

Метою нашої роботи є надання пропозицій по розробленню єдиної системи оподаткування для перевізників усіх форм власності, щоб поставити їх у рівні умови податкового навантаження і стерти, по відношенню до них, несправедливість по сплаті значно різних сум платежів за однаково виконану роботу.

Об'єктами дослідження виступають ВАТ «Калинівське АТП 10509», ПП «Слободянюк», ТОВ «Вікінг», приватні підприємці Селізар В.М., Поліщук А.В., Матвійчук П.П., Векліч В.О., Мазур М.Д., Богачук І.С., які безпосередньо виконують пасажирські перевезення на паралельних маршрутах, при цьому знаходяться на різних системах оподаткування.

Інформаційною базою наукової роботи слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань оподаткування в Україні, укази Президента України, матеріали Державної податкової адміністрації, статистичні дані органів Держкомстату України та матеріали пропозицій Вінницької обласної громадської організації «Асоціація перевізників».

По обговоренню даного питання та висловлення пропозицій, не одноразово проводилися збори перевізників, засідання Асоціацій, де різні перевізники різних систем оподаткування висували свої пропозиції, з яких було запропоновано проект Закону найбільш раціональної спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів підприємницької діяльності, дослідження якої пропонуються.

Цей Закон визначає правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних або юридичних осіб, які здійснюють:

- перевезення пасажирів автомобільними транспортними засобами;
- контроль технічного стану транспортних засобів перед виїздом на маршрут і після повернення;
- проведення робіт з технічного огляду та ремонту транспортних засобів;
- медичний контроль стану здоров'я водіїв;

- збереження транспортних засобів під охороною, і яка є частиною загальної системи оподаткування України, у вигляді сплати єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень. Норми даного пункту поширюються на перевізників, які для здійснення своєї господарської діяльності використовують як власні так і орендовані транспортні засоби, а також на тих, хто здійснює зазначені види діяльності як для забезпечення власних потреб, так і на платних засадах іншим перевізникам.

Пропонується установити, спрощену систему оподаткування, обліку та звітності запроваджується для таких суб'єктів малого підприємництва:

- фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і кількість (чисельність осіб), що перебувають у трудових відносинах, включаючи членів їх сімей, протягом року та обсяг виручки від реалізації послуг за рік не обмежується;

- юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, середньооблікова чисельність працюючих та обсяг виручки від реалізації послуг за рік не обмежується.

Методи дослідження: метод порівнянь, групувань, економічний аналіз, статистичні методи, аналітичний, факторний аналіз, математичні розрахунки.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Виручкою від реалізації послуг вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу а також пройшла через реєстратори розрахункових операцій за здійснення операцій з надання послуг по перевезенню пасажирів.

Суб'єкти підприємницької діяльності - які перейшли на спрощену систему оподаткування за єдиним податком автомобільних пасажирських перевезень, не мають права застосовувати інший спосіб розрахунків за відвантаженою продукцією та надану послугу крім готівкового та безготівкового розрахунків коштами.

У разі здійснення операції з продажу основних фондів виручкою від реалізації вважається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Суб'єкти підприємницької діяльності - мають право самостійно обрати спосіб оподаткування доходів за єдиним податком автомобільних пасажирських перевезень шляхом отримання свідоцтва про сплату єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень.

Таке свідоцтво видається на підставі ліцензії з надання послуг з міжнародних та внутрішніх перевезень пасажирів автомобільним транспортом загального користування, та сертифікату відповідності виданого Державним комітетом з питань технічного регулювання та споживчої політики (у випадку надання послуг визначених у частинах 3-6 статті 1 цього Закону).

Єдиний податок сплачується і фізичними і юридичними особами, платниками єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень, щомісячно не пізніше 20 числа місяця наступного за звітним, на окремий рахунок відділень Державного казначейства України. Ставка єдиного податку для таких суб'єктів підприємницької діяльності - фізичних осіб становить 5,0 % від виручки.

Суб'єкт підприємницької діяльності - фізична особа, яка сплачує єдиний податок з автомобільних пасажирських перевезень, не звільняється від обов'язку нарахування, відрахування та перерахування до державних цільових фондів зборів, пов'язаних з виплатою заробітної плати працівникам, які перебувають з ним у трудових відносинах, включаючи членів його сім'ї.

Відділення Державного казначейства України наступного дня після надходження коштів, сплачених фізичними особами платниками єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень, перераховують суми єдиного податку у таких розмірах:

- до місцевого бюджету - 55,0 відсотків;
- до Пенсійного фонду України - 42,0 відсотки;
- на обов'язкове соціальне страхування - 3,0 відсотки (у тому числі до Державного фонду сприяння

зайнятості населення - 1,0 відсоток) для відшкодування витрат, які здійснюються відповідно до законодавства у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, а також витрат, зумовлених народженням та похованням. Доходи, отримані від здійснення підприємницької діяльності, що обкладаються єдиним податком автомобільних пасажирських перевезень, не включаються до складу сукупного оподаткованого доходу за підсумками звітного року такого платника та осіб, що перебувають з ним у трудових відносинах, а сплачена сума єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень є остаточною і не включається до перерахунку загальних податкових зобов'язань як самого платника податку, так і осіб, які перебувають з ним у трудових відносинах, включаючи членів його сім'ї, які беруть участь у підприємницькій діяльності [5].

Суб'єкт підприємницької діяльності - юридична особа, яка перейшла на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, самостійно обирає одну з наступних ставок єдиного податку:

- 3,0 відсотки суми виручки від реалізації послуг у разі сплати податку на додану вартість згідно із Законом України "Про податок на додану вартість";
- 5,0 відсотків суми виручки від реалізації послуг, у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Відділення Державного казначейства України наступного дня після надходження коштів, сплачених юридичними особами платниками єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень, перераховують суми єдиного податку у таких розмірах:

- до Державного бюджету України - 20,0 відсотків;
- до місцевого бюджету - 23,0 відсотки;
- до Пенсійного фонду України - 42,0 відсотки;
- на обов'язкове соціальне страхування - 15,0 відсотків (у тому числі до Державного фонду сприяння зайнятості населення - 4,0 відсотки) для відшкодування витрат, які здійснюються відповідно до

законодавства у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, а також витрат, зумовлених народженням та похованням.

Форма та порядок видачі свідоцтва про право сплати єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень встановлюються Державною податковою адміністрацією України і є єдиними на всій території України.

Для переходу на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єкт підприємницької діяльності подає письмову заяву до органу державної податкової служби за місцем державної реєстрації. Суб'єкт підприємницької діяльності - юридична особа обов'язково зазначає, яку ставку єдиного податку ним обрано [5].

Заява подається не пізніше ніж за 15 днів до початку наступного звітного (податкового) періоду (календарного кварталу) за умови сплати всіх установлених податків та обов'язкових платежів за попередній звітний (податковий) період.

Рішення про перехід на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності може бути прийняте не більше одного разу за календарний рік.

Орган державної податкової служби зобов'язаний протягом десяти робочих днів видати безоплатно свідоцтво про право сплати єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень або надати письмову мотивовану відмову.

Відмову від застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності і повернення до раніше встановленої системи оподаткування суб'єкти підприємницької діяльності можуть здійснювати з початку наступного звітного (податкового) періоду (календарного кварталу) у разі подання відповідної заяви до органів державної податкової служби не пізніше ніж за 15 днів до закінчення попереднього звітного (податкового) періоду (кварталу).

Форма книги обліку доходів та витрат, що підлягають оподаткуванню відповідно до цього Закону, і порядок її ведення суб'єктами підприємницької діяльності, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються Державною податковою адміністрацією України. Облік виручки, при здійсненні розрахунків готівкою, здійснюється через зареєстровані, згідно вимог чинного законодавства, реєстратори розрахункових операцій.

За результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (календарний квартал) платники єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень - подають до органу державної податкової служби до 20 числа місяця, що настає за звітним (податковим) періодом, розрахунки про сплату єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень, і, в разі обрання ними єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень за ставкою 3,0 відсотка, розрахунок про сплату податку на додану вартість, а також платіжні доручення на сплату єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень за звітний період з позначкою банку про зарахування коштів.

Суб'єкти підприємницької діяльності - зобов'язані вести належний облік доходів та витрат а юридичні особи і касову книгу[5].

Суб'єкт підприємницької діяльності, який сплачує єдиний податок автомобільних пасажирських перевезень, не є платником таких видів податків і зборів (обов'язкових платежів):

- податку на додану вартість, крім випадку, коли юридична особа обрала спосіб оподаткування доходів за єдиним податком автомобільних пасажирських перевезень за ставкою 5,0 відсотків;
- податку на прибуток підприємств;
- податку на доходи фізичних осіб (для фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності);
- плати (податку) за землю;
- збору на спеціальне використання природних ресурсів;
- збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;
- збору до Державного інноваційного фонду;
- збору на обов'язкове соціальне страхування;
- відрахувань та зборів на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України;
- комунального податку;
- податку на промисел;
- збору на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- внесків до Фонду України соціального захисту інвалідів;
- внесків до Державного фонду сприяння зайнятості населення;

Новостворені та зареєстровані в установленому порядку суб'єкти підприємницької діяльності, які подали до Державної податкової служби за місцем їх реєстрації заяву на право застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, вважаються суб'єктами спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності з того кварталу, в якому проведено їх державну реєстрацію.[2]

Контроль за дотриманням вимог цього Закону покладається на :

- органи державної податкової служби України в частині повноти та своєчасності сплати податків;
- Головну державну інспекцію на автомобільному транспорті - в частині дотримання ліцензійних умов та наявності ліцензії.

У випадку здійснення діяльності платником єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень без ліцензії, сума доходів, отриманих за весь період відсутності належним чином оформленої ліцензії, підлягає оподаткуванню на загальних підставах. Єдиний податок автомобільних пасажирських перевезень поширюється на перевізників, які надають послуги міжнародних та внутрішніх перевезень пасажирів автомобільним транспортом загального користування, та не поширюється на послуги з перевезення пасажирів та їх багажу в режимі таксі.

ВИСНОВКИ

Отже, дане дослідження по пропозиції проекту Закону про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів підприємницької діяльності – систему єдиного податку для всіх форм власності та різних систем оподаткувань пасажирських автомобільних перевізників, дав би можливість поставити їх усіх в рівні умови при виконанні даного виду діяльності.

При розробці цього проекту важливим пунктом було те, щоб сума сплачених податків суб'єктами господарювання на різних системах оподаткування, не відрізнялася від надходжень по запропонованій системі.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 28. – Ст. 1361.
2. Кобильнік Д.А. Правове регулювання пільг при оподаткуванні: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. – Харків, 2002. – 206 с.
3. Про внесення змін до Закону України „Про податок на додану вартість”: Закон України від 1 червня 2000 р.// Урядовий кур’єр. – 2000. – № 121.
4. Кучерявенко Н.П. Налоговое право. – Харьков: Легас, 2001. – 583 с.
5. «Про спрощену систему оподаткування єдиного податку автомобільних пасажирських перевезень» // пропозиції «Асоціації перевізників» - Вінниця; 2009р.

[Волкова Юлія Олександрівна](#), к.е.н, доцент кафедри економіки і менеджменту Вінницької філії Європейського університету, тел. +380432585231, e-mail : vkvolkova@list.ru